

1980, 15. května – Podnět podaný příbuznými uvězněných členů VONS Kamilou Bendovou, Zuzanou Dienstbierovou, Olgou Havlovou, Janem a Jiřím Bednářovými, Markétou Němcovou, Annou Šabatovou a Výborem na obranu nespravedlivě stíhaných Generální prokuratuře ČSSR k podání stížnosti pro porušení zákona naplněného soudními jednáními u Městského soudu v Praze a Nejvyššího soudu ČSR se členy VONS a jejich odsouzením.¹

Podnět ke stížnosti pro porušení zákona^a

Podepsaní stěžovatelé žádají za [sic] podání stížnosti pro porušení zákona do pravomocného rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 10. 1979 sp. zn. 1 T 23/79 ve spojení s usnesením Nejvyššího soudu ČSR ze dne 20. 12. 1979 sp. zn. 1 T 23/79 ve prospěch všech odsouzených, a to z následujících důvodů:

Citovaným rozsudkem Městského soudu v Praze, který byl potvrzen citovaným usnesením Nejvyššího soudu ČSR, byli ing. Petr Uhl, dr. Václav Benda, Jiří Dienstbier, Václav Havel, Otta Bednářová a Dana Němcová uznáni vinnými trestným činem podvracení republiky dle § 98/1, 2 písm. a, b tr. z., jehož se měli dopustit tím, že „v době od jara 1978 do konce května 1979 v Praze 2 a jinde z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky, se záměrem podporovat nepřátelskou zahraniční propagandu a v úmyslu vyvolat mezi obyvateli republiky nepřátelské nálady proti socialistickému státnímu zřízení ČSSR, založili nelegální organizaci ‚Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných‘, a po stanovení programu a rozdělení úkolů, v dorozumění s dalšími osobami a některými zahraničními činiteli vyhotovili postupně velké množství písemností, v nichž hrubým způsobem pomocí vymyšlených nebo záměrně zkreslených údajů byly hrubě

^a Nahore je uveden adresát: „Generální prokuratura ČSSR, Nám. Hrdinů 1300, Praha 4“.

napadány bezpečnostní orgány, prokuratura, soudy, sbor nápravné výchovy, tyto písemnosti rozšiřovali v ČSSR a dávali je k dispozici i do zahraničí, kde byly využívány k útokům proti ČSSR v západním a emigrantském tisku a v relacích různých vysílačů typu ‚Svobodná Evropa‘, tedy z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky prováděli podvratnou činnost proti jejímu společenskému a státnímu zřízení a proti jejím mezinárodním zájmům, přičemž tento čin páchali ve spojení s cizím činitelem, a ve větším rozsahu a činu se dopustili společným jednáním a [byli] odsouzeni k trestům tam uvedeným“.²

Citovanými rozhodnutími, jakož i řízením, které jim předcházelo, byl porušen zákon.

Při hlavním líčení předseda senátu nedbal, aby bylo zaměřeno co nejúčinněji k objasnění věci (§103/2 tr. ř.) a naopak svým postupem porušil řadu základních zásad trestního řízení, zvláště zásady zakotvené v ust. § 2/2, 5, 6, 10, 11, 12 tr. ř.

Podvratná činnost ve smyslu § 98 tr. z. měla dle citovaných rozhodnutí spočívat ve „vyhotovování velkého množství písemností, v nichž hrubým způsobem pomocí vymyšlených nebo záměrně zkreslených údajů byly hrubě napadány bezpečnostní orgány, prokuratura, soudy, sbor nápravné výchovy“, jejich „rozšiřování v ČSSR“ a v dávání je „k dispozici i zahraničním antikomunistickým centrálám...“

Soud hrubě porušil zásadu presumpce nevinoty, když „podvratný“ charakter „písemností“ presumoval, aniž by takový jejich charakter dokazoval.

Soud tyto „písemnosti“ – v podstatě mělo jít o sdělení VONSu – v rozporu se zásadou materiální pravdy (§ 2/5 tr. ř.), zásady ústnosti (§ 2/11 a § 213 tr. ř.) vůbec nečetl, neumožnil do nich nahlédnout stranám a zbavil tak obžalované práva podle § 214 tr. ř. ke každému důkazu se vyjádřit. Tím soud porušil též ustanovení § 220/3 tr. ř., podle něhož důkazní materiál z přípravného řízení, který má vztah k projednávané věci, je soud povinen v hlavním líčení probrat a v rozhodnutí se s ním vypořádat, a ustanovení § 202/2 tr. ř., podle něhož při svém rozhodnutí smí se soud opírat jen o důkazy, které byly v hlavním líčení provedeny (též § 2/12

tr. ř.). V důsledku nedostatečného podkladu pro rozhodnutí soud nutně porušil i zásadu volného hodnocení důkazů, neboť hodnocení důkazů nemohl založit na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Stejných porušení zákona dopustil se soud též tím, když neprovedl další důkazy, jež by se logicky po přečtení „písemností“ v některých případech podávaly, totiž důkazy sloužící k zjištění charakteru těchto písemností, zvláště stran jejich pravdivosti či nepravdivosti, což se mohlo dít dílem soudními aj. spisy, dílem výslechy svědků, jichž se daná písemnost týkala, popř. důkazy jinými.

Jestliže však soud presumoval „podvratný“ charakter „písemností“, nemohl a pochopitelně ani nechtěl připustit důkaz pravdy, resp. pravdivosti těchto „písemností“.

Pravdou nelze podvracet republiku a tím méně může být sdělování pravdivých informací vedeno nepřátelskými úmysly.

Kromě toho soud neprokázal a ani se nesnažil prokázat žádné mu z odsouzených autorství kterékoli z „písemností“.

Soudu přitom bylo známo, že obžalována byla pouze menší část VONSu, který vyvíjel a po odsouzení šesti jmenovaných nadále vyvíjí svou činnost v souladu s Ústavou ČSSR.

Citovanými rozhodnutími byl porušen zákon v § 98/1,2 písm. a, b trestního zákona, i v jiných ustanoveních trestního zákona a trestního řádu, kterážto porušení jsou však vedlejší ve srovnání s těmi porušeními trestního řádu, jež [jsou] konkrétně uvedeny výše.

Za zvláštní vytčení stojí ještě hrubé porušení zásady veřejnosti (§2/10 a § 199 tr. ř.) zneužitím ustanovení § 201 odst. 1 věta druhá o nezbytných opatřeních proti přeplňování soudní síně.

Ze všech uvedených důvodů proto žádáme, aby byla podána stížnost pro porušení zákona rozhodnutími shora citovanými.

Informace o Chartě 77, r. 3, 1980, č. 8, s. 2–3.

POZNÁMKY

- ¹ K případu Petra Uhla a spol. viz dále mimořádné sdělení VONS ze 30. 5. 1979, dokument č. 114, sdělení VONS č. 115, 118, 128, 129, 137, 141, 142, 143, 144, 153, 156, 158, 205 a 376, dokumenty č. 116, 119, 129, 130, 138, 142, 143, 144, 145, 154, 157, 159, 206 a 379, a dokumenty č. 1141, 1150, 1161 a 1162.
- ² Jedná se o volnější citaci rozsudku Městského soudu v Praze a Nejvyššího soudu ČSR, které jsou uloženy in: MS v Praze, soudní spis k případu Petra Uhla a spol. (spis. zn. 1 T 23/79) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 419/90; též ABS, vyšetřovací spis k případu Petra Uhla a spol. (Václav Benda a spol.), sign. ZV 485; též NA, Správa Sboru nápravné výchovy, vězeňský spis Petra Uhla, zákl. č. 6196; též LP, Sb. VONS, inv. č. 310, sign. I/7 a 9, kart. 51; rozsudek byl publikován in: *Pražský proces 1979. Vyšetřování, soud a věznění členů Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných*. Dokumenty. Eds. Petr Blažek a Tomáš Bursík, Praha 2010, s. 177–191.